

СЪД НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ
TRIBUNAL DE JUSTICIA DE LA UNIÓN EUROPEA
SODNÍ DVŮR EVROPSKÉ UNIE
DEN EUROPÆISKE UNIONS DOMSTOL
GERICHTSHOF DER EUROPÄISCHEN UNION
EUROOPA LIIDU KOHUS
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ
COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN UNION
COUR DE JUSTICE DE L'UNION EUROPÉENNE
CÚIRT BHREITHIÚNAIS AN AONTAIS EORPAIGH
SUD EUROPSKE UNIJE
CORTE DI GIUSTIZIA DELL'UNIONE EUROPEA

LUXEMBOURG

EIROPAS SAVIENĪBAS TIESA
EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMAS
AZ EURÓPAI UNIÓ BÍRÓSÁGA
IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA TAL-UNJONI EWROPEA
HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE UNIE
TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI UNII EUROPEJSKIEJ
TRIBUNAL DE JUSTIÇA DA UNIÃO EUROPEIA
CURTEA DE JUSTIȚIE A UNIUNII EUROPENE
SÚDNY DVOR EURÓPSKEJ ÚNIE
SODIŠČE EVROPSKE UNIJE
EUROOPAN UNIONIN TUOMIOISTUIN
EUROPEISKA UNIONENS DOMSTOL

PRESUDA SUDA

22. listopada 1987.*

„Naknadna naplata uvoznih carina“

U predmetu 314/85,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku upućenog Sudu na temelju članka 177. UEEZ-a koji je uputio Finanzgericht Hamburg (Savezna Republika Njemačka) u postupku između

Foto-Frost, sa sjedištem u Ammersbeku,

protiv

Hauptzollamt Lübeck-Ost,

o tumačenju članka 177. stavka 2. Uredbe 1697/79 Vijeća od 24. srpnja 1979., o naknadnoj naplati uvoznih ili izvoznih carina koje nisu bile zahtijevane od osobe odgovorne za plaćanje robe koja je podvrgnuta carinskom postupku koji uključuje obvezu plaćanja tih carina (SL 1979, L 197, str. 1.), o tumačenju Protokola od 25. svibnja 1957. o njemačkoj unutarnjoj trgovini i s time povezanim problemima te o valjanosti odluke Komisije od 6. svibnja 1983. upućene Saveznoj Republici Njemačkoj, u kojoj je Komisija odlučila da se u konkretnom slučaju treba izvršiti naknadna naplata uvoznih carina,

SUD,

u sastavu: A. J. Mackenzie Stuart (predsjednik), G. Bosco, J. C. Moitinho de Almeida i G. C. Rodriguez Iglesias (predsjednici vijeća), T. Koopmans, U. Everling, K. Bahlmann, Y. Galmot, R. Joliet, T. F. O'Higgins i F. Schockweiler, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Mancini,

tajnik: J. A. Pompe, zamjenik tajnika,

* Jezik postupka: njemački.

HR

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za Foto-Frost, tužitelja u glavnom postupku, H. Heeman, odvjetnik iz Hamburga, uz asistenciju H. Frosta, u svojstvu vještaka,
- za Vladu Savezne Republike Njemačke, M. Seidel, u svojstvu agenta,
- za Komisiju EZ-a, J. Sack, djelatnik njezine pravne službe, u svojstvu agenta,

uzimajući u izvještaj s rasprave, dopunjen nakon usmenog postupka održanog 16. prosinca 1986.,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi 19. svibnja 1987.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Rješenjem od 29. lipnja 1985., zaprimljenim na Sudu 18. listopada 1985., Finanzgericht Hamburg postavio je nekoliko pitanja u vezi s člankom 177. UEEZ-a koja se odnose s jedne strane na tumačenje članka 177. Ugovora, članka 5. stavka 2. Uredbe br. 1697/79 od 24. srpnja 1979. o naknadnoj naplati uvoznih ili izvoznih carina (SL L 197, str. 1.), kao i Protokola od 25. ožujka 1957. o unutarnjoj njemačkoj trgovini i s time povezanim problemima od 25. ožujka 1957., te s druge strane na valjanost odluke Komisije od 6. svibnja 1983. upućene Saveznoj Republici Njemačkoj kojom Komisija utvrđuje da se u konkretnom slučaju treba izvršiti naknadna naplata uvoznih carina.
- 2 Zahtjev za prethodnu odluku upućen je u okviru spora u kojem je Foto-Frost, trgovačko društvo sa sjedištem u Ammersbeku (Savezna Republika Njemačka), izvoznik, uvoznik i trgovac na veliko fotografskom opremom (u daljnjem tekstu: Foto-Frost), zatražio poništenje odluke Hauptzollamt Lübeck-Ost za naknadnu naplatu uvoznih carina u skladu s odlukom Komisije od 6. svibnja 1983. upućenom Saveznoj Republici Njemačkoj, kojom je Komisija utvrdila da nije dopušteno oslobođenje od naknadne naplate uvozne carine.
- 3 Postupanje uz koje je vezana naknadna naplata carine odnosi se na Foto-Frostov uvoz i stavljanje u slobodan promet prizmatičnih dalekozora podrijetlom iz Njemačke Demokratske Republike. Foto-Frost je kupio tu robu od trgovaca u Danskoj i Ujedinjenoj Kraljevini koji su mu tu robu izvezli u skladu s vanjskom izvoznom carinskom procedurom za carinska skladišta u Danskoj i Nizozemskoj.
- 4 Nadležno carinsko tijelo najprije je dopustilo uvoz robe na temelju njezinog podrijetla iz Njemačke Demokratske Republike. Nakon provjere Hauptzollamt Lübeck-Ost, glavni carinski ured, zaključio je kako postoji obveza carinjenja

prema njemačkim carinskim propisima. Međutim, isti ured ipak je zaključio kako u ovom slučaju ne treba naknadno naplatiti uvozu carinu jer je Foto-Frost ispunio uvjete iz članka 5. stavka 2. Uredbe 1697/79, koja predviđa da „nadležna tijela mogu odustati od naplate uvoznih ili izvoznih carina koja nije izvršena zbog pogreške samih nadležnih tijela koju savjesna osoba odgovorna za plaćanje carine nije mogla otkriti, ukoliko je postupala u dobroj vjeri i poštovala sve važeće propise koji se odnose na tu carinsku deklaraciju“. U skladu sa zahtjevom za prethodnu odluku, Hauptzollamt smatra da je Foto-Frost ispravno ispunio svoju carinsku deklaraciju te da nije bilo moguće očekivati da otkrije pogrešku, posebice jer su druga carinska tijela smatrala da slična prethodna postupanja nisu stvorila obvezu plaćanja carine.

- 5 Kako je iznos te carine bio veći od 2000 ECU-ja, prema Uredbi Komisije 1573/80 od 20. lipnja 1980. o utvrđivanju uvjeta za primjenu članka 5. stavka 2. gore navedene Uredbe 1697/79 Vijeća (SL L 161, str. 1.), sam Hauptzollamt nije bio ovlašten donijeti odluku o nepoduzimanju mjera naknadnog carinjenja. Na zahtjev Hauptzollamta savezni ministar financija zatražio je od Komisije da odluči, na temelju članka 6. gore navedene Uredbe 1573/80, može li se odustati od naknadne naplate carina o kojima je riječ.
- 6 Komisija je o tome 6. svibnja 1983. uputila Saveznoj Republici Njemačkoj negativnu odluku. Komisija je obrazložila svoju odluku na način „da navedena carinska tijela nisu sama po sebi pogrešno primijenila odredbe o unutarnjoj njemačkoj trgovini, već su jednostavno prihvatila kao ispravne, bez trenutačne provjere, podatke iz deklaracije koju je ispunio uvoznik; ... što ni na koji način ne sprečava navedena tijela da naknadnim ispravkom odrede naplatu carina, kao što je izričito predviđeno u članku 10. Direktive 79/695/EEZ od 24. srpnja 1979. o usklađivanju postupaka za puštanje robe u slobodan promet (SL L 205, str. 19.)“. Komisija nadalje zaključuje „da je s druge strane uvoznik bio u mogućnosti razmotriti okolnosti vezane uz odnosni uvoz u smislu odredbi koje reguliraju trgovinu unutar Njemačke, primjenu kojih je zahtijevao i okolnosti u kojima se odvijao navedeni uvoz; da je također mogao otkriti pogrešku u primjeni ovih odredbi; te da je s druge strane utvrđeno da nije postupao u skladu sa svim odredbama predviđenima važećim propisima u vezi s carinskim deklaracijama.“
- 7 U skladu s takvom odlukom Komisije Hauptzollamt je izdao rješenje o poduzimanju mjera naknadne naplate carina koje Foto-Frost osporava u glavnom postupku.
- 8 Foto-Frost je Finanzgerichtu Hamburg uputio zahtjev za odgodu izvršenja te odluke. Finanzgericht je udovoljio takvom zahtjevu navodeći da predmetno postupanje spada u područje unutarnje njemačke trgovine te da je sukladno tome izuzeto od obveze plaćanja carine prema protokolu o njemačkoj unutarnjoj trgovini.

9 Foto-Frost je zatim Finanzgerichtu Hamburg uputio zahtjev za poništenje odluke o naknadnoj naplati carine. Finanzgericht je zauzeo stajalište da je valjanost odluke Komisije od 6. svibnja 1983. dvojbena, s obzirom na to da se svi uvjeti predviđeni u članku 5. stavku 2. Uredbe Vijeća 1697/79 za odustajanje od naknadne naplate carina čine ispunjenima u odnosnom slučaju. Kako je osporavano rješenje utemeljeno na odluci Komisije, Finanzgericht je smatrao da ga ne može poništiti, osim u slučaju ako je i sama odluka Komisije nevaljana. Zbog toga je Finanzgericht u zahtjevu za donošenje prethodne odluke uputio Sudu sljedeća četiri pitanja:

- „(1) Može li nacionalni sud ocjenjivati valjanost odluke Komisije usvojene u skladu s člankom 6. Uredbe (EEZ) 1573/80 od 20. lipnja 1980. (SL L 161, str. 1.) glede odustanka od naplate uvoznih ili izvoznih carina u skladu s člankom 5. stavkom 2. Uredbe (EEZ) 1697/79 Vijeća od 24. srpnja 1979. (SL L 197, str. 1.), kojom odlukom je utvrđeno da nije bilo razloga za odustanak od naknadne naplate uvoznih carina, te može li, ukoliko je takav slučaj, u okviru postupka o kojem odlučuje, odlučiti protivno odluci Komisije o odustanku od naknadne naplate carina?
- (2) Ukoliko nacionalni sud ne može ocjenjivati valjanost odluke Komisije, je li odluka Komisije (REC 3/83) od 6. svibnja 1983. valjana?
- (3) Ukoliko nacionalni sud može ocjenjivati valjanost odluke Komisije, treba li članak 5. stavak 2. Uredbe (EEZ) 1697/79 tumačiti na način da omogućuje usvajanje diskrecijske odluke, koju sud može ocjenjivati samo u vezi sa zlouporabom takve odluke, te ukoliko je takav slučaj, može li odrediti vrstu takve zlouporabe, bez mogućnosti da je nadomjesti vlastitom odlukom ili takva odluka omogućuje usvajanje mjere za naknadu štete, koju sud u cijelosti može ocjenjivati?
- (4) Ukoliko nije moguće odlučiti o oslobađanju od naknadne naplate carina u skladu s člankom 5. stavkom 2. Uredbe 1697/79, spada li roba koja potječe iz Njemačke Demokratske Republike, uvezena u Saveznu Republiku Njemačku izvan režima postupka vanjskog provoza Zajednice, u područje unutarnje njemačke trgovine u skladu s Protokolom o unutarnjoj njemačkoj trgovini i s time vezanim problemima od 25. ožujka 1957., što znači da, kada je roba uvezena u Saveznu Republiku Njemačku, ona nije podložna ni uvoznim carinama niti uvoznom porezu na promet, ili takve naknade trebaju biti obračunane kao u slučaju uvoza iz zemalja nečlanica, tako da trebaju biti obračunane carine Europske zajednice u skladu s odgovarajućim carinskim propisima i uvozni porez na promet u skladu s člankom 2. stavkom 2. šeste direktive Vijeća o usklađivanju porezâ na promet u Europskim zajednicama?“

- 10 10 Da bi se dobio što potpuniji opis činjenica i odredbi prava Zajednice koje treba primijeniti, kao i navoda koje su podnijeli Foto-Frost, Hauptzollamt Lübeck-Ost, Vlada Savezne Republike Njemačke i Komisija, sazvana je javna rasprava.

O prvom pitanju

- 11 Prvim pitanjem Finanzgericht pita je li on nadležan proglasiti nevaljanom odluku Komisije poput one od 6. svibnja 1983. Isti sud dovodi u pitanje valjanost te odluke s obrazloženjem da su u ovom slučaju ispunjeni svi uvjeti navedeni u članku 5. stavku 2. Uredbe 1697/79 o naknadnoj naplati carina. Međutim, ipak smatra da, s obzirom na podjelu nadležnosti između Suda i nacionalnih sudova, što je navedeno u članku 177. Ugovora o EEZ-u, samo Sud može proglasiti nevaljanim akt institucija Europske zajednice.
- 12 Treba podsjetiti da članak 177. Sudu daje nadležnost za donošenje prethodnih odluka o tumačenju ugovora i akata institucija Zajednice i o valjanosti takvih akata. Drugi stavak tog članka određuje da nacionalni sudovi mogu uputiti ovakva pitanja Sudu, a treći stavak tog članka na to ih obvezuje u slučajevima u kojima prema odredbama nacionalnog prava ne postoji pravni lijek protiv njihovih odluka.
- 13 Dajući nacionalnim sudovima protiv čijih odluka je moguće uložiti pravni lijek prema odredbama nacionalnog prava ovlast da upućuju Sudu prethodna pitanja o tumačenju ili valjanosti, članak 177. nije riješio pitanje mogu li ti sudovi sami proglasiti nevaljanima ove akte institucija Zajednice.
- 14 Ovi nacionalni sudovi mogu ocjenjivati valjanost akta Zajednice i, ukoliko ocijene da su argumenti stranaka koje osporavaju takav akt neosnovani, mogu takve argumente odbiti i zaključiti da su akti potpuno valjani. Postupajući na takav način oni ne dovode u pitanje postojanje akta Zajednice.
- 15 S druge strane, nacionalni sudovi nemaju ovlasti proglasiti nevaljanima akte institucija Zajednice. Kao što je Sud naglasio u presudi od 13. svibnja 1981. (International Chemical Corporation, 66/80, Zb., str. 1191.), osnovni je smisao ovlasti koje su Sudu dodijeljene člankom 177. osigurati da nacionalni sudovi ujednačeno primjenjuju pravo Zajednice. Ovaj zahtjev ujednačenosti osobito je važan kad se ocjenjuje valjanost akta Zajednice. Razlike između sudova u državama članicama u vezi s valjanosti akata Zajednice mogu ugroziti samo jedinstvo pravnog poretka Zajednice te dovesti do odstupanja od temeljnih zahtjeva pravne sigurnosti.
- 16 Isti zaključak proizlazi iz zahtjeva za koherentnošću sustava sudske zaštite ustanovljenog Ugovorom o EEZ-u. S tim u vezi važno je podsjetiti da zahtjev za prethodnu odluku, jednako kao i tužba za poništenje, predstavlja sredstvo za ocjenjivanje valjanosti akata tijela Europske zajednice. Kao što je Sud naveo u svojoj presudi od 23. travnja 1986. (Ekološka stranka „Zeleni“/Europski

parlament, 294/83, Zb., str. 1339.), „s jedne strane člancima 173. i 184. i s druge strane člankom 177., Ugovor o EEZ-u uspostavio je potpuni sustav pravnih sredstava i postupaka kojima je svrha da omoguće Sudu ocjenjivanje pravne valjanosti akata institucija“.

- 17 Kako članak 173. daje Sudu isključivu nadležnost za poništavanje akta tijela Europske zajednice, usklađenost sustava zahtijeva da u situacijama kada se akt Zajednice osporava pred nacionalnim sudom pravo proglašavanja akta ništavim mora pripadati Sudu.
- 18 Također, treba naglasiti da je Sud u najboljem položaju za odlučivanje o valjanosti akata Zajednice. Naime, u skladu s člankom 20. Protokola o Statutu Suda EEZ-a, tijela zajednice čiji se akti osporavaju ovlaštena su sudjelovati u postupku kako bi obranila valjanost tih akata. Nadalje, prema drugom stavku članka 21. tog Protokola, Sud može zahtijevati od država članica i tijela koja ne sudjeluju u postupku dostavu svih podataka koje smatra neophodnima za potrebe postupka.
- 19 Potrebno je dodati da se pravilo da nacionalni sudovi ne mogu sami proglasiti akte Zajednice nevaljanima može uvjetovati u određenim okolnostima u postupcima u kojima se traži donošenje privremenih mjera, ali to nije slučaj s pitanjem koje je postavio nacionalni sud.
- 20 Odgovor na prvo pitanje, dakle, mora biti da sami nacionalni sudovi nisu nadležni za proglašavanje nevaljanima akata tijela Zajednice.

Drugo pitanje

- 21 Drugo i treće pitanje polaze od pretpostavke da su radnje koje su predmet spora podložne naplati carine. Ako se utvrdi da samo Sud ima nadležnost odlučiti o valjanosti odluke Europske komisije, Finanzgericht svojim drugim pitanjem pita je li takva odluka valjana.
- 22 Mora biti istaknuto i da članak 5. stavak 2. Uredbe 1697/79 određuje tri posebna uvjeta koja moraju biti ispunjena prije nego što nadležna tijela odluče odustati od naknadne naplate carina. Ova odredba mora biti tumačena na način da, ukoliko su ispunjeni uvjeti, osoba odgovorna za plaćanje carine ima pravo odustati od odnosne naknadne naplate carina.
- 23 Zatim treba ispitati i jesu li u predmetnom slučaju ispunjena tri uvjeta iz članka 5. stavka 2. Uredbe 1697/79. Sud može utvrditi postojanje ovih činjenica na kojima se temelji akt Zajednice te pravnih kvalifikacija koje su na temelju njih izvela tijela Zajednice, a koje su u kontekstu zahtjeva za prethodnu odluku označene pogrešnima.
- 24 Prvi uvjet iz navedenog članka sastoji se u tome da odustanak od naplate carine mora biti rezultat pogreške samih nadležnih tijela. S tim u vezi, mora se odbaciti

argument Komisije prema kojem carinska tijela nisu pogriješila, već su samo prvobitno pretpostavila da su navodi iz carinske deklaracije Foto-Frosta točni, a na što su bila ovlaštena prema članku 10. Direktive Vijeća 79/695/EEZ. Naime, taj članak određuje da se, u situacijama u kojima se carina obračunava na temelju neprovjerenih navoda iz carinske deklaracije, deklaracija može naknadno provjeriti i ispraviti iznos carine. U ovom slučaju, kao što je i sama Komisija navela u svojim podnescima i odgovorima na pitanja koja je postavio Sud, deklaracija Foto-Frosta sadržavala je sve podatke potrebne za primjenu odnosne uredbe i ti su podaci bili točni. U takvim okolnostima naknadna kontrola koju su provela njemačka carinska tijela nije ustanovila ni jednu novu činjenicu. Dakle, u biti se radilo o pogrešci samih carinskih tijela koja su prvobitno procijenila da se odnosna uredba ne primjenjuje prilikom uvoza robe.

- 25 Drugi uvjet sastoji se u tome da je osoba odgovorna za plaćanje carine djelovala u dobroj vjeri, odnosno da nije mogla otkriti pogrešku nadležnih tijela. U vezi s tim mora se istaknuti da su specijalizirani suci Finanzgericht Hamburg u rješenju koje odgađa izvršenje od 22. rujna 1983. izrazili stajalište da je dvojbeno treba li platiti carinu u situacijama kao u ovom slučaju. Finanzgericht je utvrdio kako se čini da se ovakve situacije odnose na područje unutarne njemačke trgovine te da su sukladno tome izuzete od carinjenja prema protokolu o takvoj trgovini. Međutim, Finanzgericht je zapazio da je sudska praksa o ovakvoj situaciji neodređena, kako u slučaju Suda tako i u slučaju nacionalnih sudova. U takvim okolnostima ne može se razumno očekivati da bi Foto-Frost, trgovačko društvo, mogao opaziti pogrešku koju su počinila carinska tijela. Dapače, Foto-Frost je imao još manje razloga posumnjati da je počinjena pogreška jer su prethodne slične aktivnosti bile izuzete od plaćanja carine.
- 26 Treći uvjet sastoji se u tome da je osoba odgovorna za plaćanje carine morala uzeti u obzir sve navedene važeće propise u vezi sa svojom carinskom deklaracijom. Pri tome se mora primijetiti da je, u odgovoru na pitanje koje joj je postavio Sud, a suprotno onome što je navedeno u odluci od 6. svibnja 1983., sama Komisija priznala da je Foto-Frost ispravno ispunio svoju carinsku deklaraciju. Štoviše, u sudskom spisu ne nalazi se ništa što bi što bi sugeriralo da tome nije slučaj.
- 27 Iz svega prethodno navedenog proizlazi da su u ovom slučaju ispunjeni svi uvjeti iz članka 5. stavka 2. Uredbe 1697/79 i da je Foto-Frost bio ovlašten odustati od naknadnog plaćanja carine u ovom slučaju.
- 28 Sukladno tome, rješenje Komisije od 6. svibnja 1983. upućeno Saveznoj Republici Njemačkoj u kojem je propisano naknadno plaćanje uvozne carine u ovom je slučaju ništavo.

Treće pitanje

- 29 Finanzgericht pita ovisi li, u slučaju da je sam nadležan proglasiti odluku Komisije nevaljanom, primjena članka 5. stavka 2. Uredbe 1697/79 o diskrecijskoj odluci koju nacionalni sud ne može ocjenjivati osim u slučaju zlouporabe takvog prava („Ermessenfehler“) ili mjere naknade štete, koje su predmetom ocjene tog suda.
- 30 S obzirom na odgovore na prvo i drugo pitanje, treće je pitanje bespredmetno.

Četvrto pitanje

- 31 Četvrto pitanje postavljeno je Sudu u slučaju da iz odgovora na prethodna pitanja ne proiziđe da je Foto-Frost ovlašten odustati od naknadnog plaćanja carine. Finanzgericht pita spadaju li u tom slučaju aktivnosti o kojima je riječ u područje njemačke unutarnje trgovine u smislu Protokola o njemačkoj unutarnjoj trgovini, što bi, prema njegovu mišljenju, značilo da su u tom smislu izuzete od carinjenja.
- 32 S obzirom na odgovor koji je dan na drugo pitanje, četvrto je pitanje bespredmetno.

Troškovi

- 33 Ne nadoknađuju se troškovi Vlade Savezne Republike Njemačke i Komisije Europskih zajednica, koje su Sudu podnijele očitovanja. Kako ovaj postupka ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred nacionalnim sudom, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka.

Slijedom navedenog,

SUD,

u odgovoru na pitanja koja mu je uputio Finanzgericht Hamburg, rješenjem od 29. kolovoza 1985. presuđuje sljedeće:

- 1. Nacionalni sudovi nisu nadležni odlučivati o valjanosti akata institucija Zajednice.**
- 2. Odluka Komisije upućena Saveznoj Republici Njemačkoj od 6. svibnja 1983., kojom je u konkretnom slučaju naloženo izvršenje naknadne naplate uvoznih carina, nevaljana je.**

Mackenzie Stuart

Bosco

Moitinho de Almeida

Rodríguez Iglesias

Koopmans

Everling

Bahlmann

Galmot

Joliet

O'Higgins

Schockweiler

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourg, 22. listopada 1987.

Tajnik

Za predsjednika A. J. Mackenzia Stuarta

P. Heim

G. Bosco

U funkciji predsjednika